

Referat fra arbeidsmøte i forbindelse med etablering av datamodell for RFID i bibliotek i Norge.

Tid: Torsdag 19. januar 2006, kl. 10:00 – 15:30

Sted: Kursrom, Deichmanske bibliotek, Henrik Ibsensgate 1, Oslo

Til stede: Roger Evans - Deichmanske bibliotek
Tomas Strandos – Bibliotekservice
Øystein Reiersen – Bibliotekenes IT-Senter
Rune Brandshaug – BIBSYS
Steinar Håkenstad – Norsik
Harald Bøe – Norsik (fram til lunsj)
Jens Vindvad – ABMU (fram til lunsj)
Kjartan Vevle – Biblioteksentralen
Ola Thori Kogstad – Bibliotek-Systemer As
Gunnar N. Monsen – Bibliotek-Systemer As

1. Velkommen

Ola ønsket velkommen og fortalte litt om bakgrunnen for møtet:

Bibliotek-Systemer har sett økt interesse for RFID i norske bibliotek. Bibliotek-Systemer ønsker å være i forkant av utviklingen ved å ta et initiativ til etablering av en åpen standard for datamodell for RFID i norske bibliotek.

En slik åpen standard vil ha 4 hovedmål:

1. Sikre bibliotekenes investeringer
2. Medvirke til konkurranse og dermed best mulige priser på RFID-brikker
3. Gjøre bibliotekene mer leverandøruavhengige
4. Legge tilrette for større systeminteroperabilitet (Fjernlån, depot, sammenslåing av bibliotek)

Utgangspunktet for møtet er den danske standarden for RFID i bibliotek.

Ola ble valgt som ordstyrer for møtet, og som leder for dette RFID-utvalget. Gunnar ble valgt til referent.

2. Presentasjonsrunde

Roger Evans - Deichmanske bibliotek

- Har løsning fra Gemsys/TagSys ved hovedbiblioteket – ikke standard, dyre brikker, sein lesing, hovedfunksjon sikring.
- Ønsker løsning også for filialer, skal ut på anbud
- Stor interesse for å få etablert en norsk standard.

Tomas Strandos – Bibliotekservice

- Ingen leveranser i dag

Øystein Reiersen – Bibliotekenes IT-Senter

- Ingen leveranser i dag

Rune Brandshaug – Bibsys

- Bibliotheca har en leveranse i UIB.
- Usikker på nytten i forhold til investeringen
- Standardisering på dette området er nødvendig

Steinar Håkenstad og Harald Bøe – Norsik

- Leverandør av RFID (Div. Kortløsninger, søppelhåndtering, transport m.m.)
- Advarer mot særnorske tilpasninger som ikke følger internasjonale standarder.

Jens Vindvad – ABMU

- Ønsker fellesløsninger og at man følger internasjonale standarder.

Kjartan Vevle – Biblioteksentralen

- Har arbeidet 3 år med RFID
- Vært med i utviklingen av den danske standarden
- Vurderer å sende ut bøker med RFID brikker
- Ser store fordeler med internasjonale standarder, og ønsker at en norsk standard følger denne. Det vil bl.a. ha stor innvirkning på brikkeprisen, som i dag er det største hinder for stor utbredelse av RFID i norske bibliotek.
- Viser til at den internasjonale organisasjonen for biblioteksentraler støtter den danske modellen.
- ABMU bør mene noe om dette.
- Standardisering gjør bibliotekene systemuavhengige
- USA støtter foreløpig ikke standardiseringsarbeidet, som er startet i Europa.
- Store prisforskjeller i dag (UIB 3,50, Deichmanske 7,50)
- Det blir først interessant med en pris på 1,50
- Låsing av brikker ble ikke tatt med i den danske modellen

Ola Thori Kogstad, Gunnar N. Monsen – Bibliotek-Systemer As

- Leveranse av RFID til 2 norske bibliotek (Gemsys – som Deichmanske)
- Vil fortsatt levere RFID-løsninger, men ønsker å følge en norsk standard.
- Ser store fordeler ved standardisering, og ser at Norge nå er i en gunstig situasjon ved at man har mulighet for å etablere en standard før det er for mange installasjoner.
- Presiserer at en norsk profil på datamodellen ikke påvirker standardisering av den fysiske brikken, og har dermed ingen innflytelse på brikkeprisen (eks. Eieridentitet).

Det var enighet om å følge internasjonale standarder for bl.a. å sikre lavest mulige priser, men med en norsk profil for å sikre en unik identifikasjon, noe den danske standarden også legger opp til.

3. Gjennomgang av “RFID Data Model for Libraries”

Status i andre land som vi kjenner til:

- Danmark har vedtatt denne standarden
- Finland har tatt utgangspunkt i denne, og har laget en finsk profil (ikke vedtatt?).
- Nederland bruker denne standarden (ikke vedtatt?)?

Gruppen var enige i at muligheten for nå å få vedtatt en de facto standard er store, siden vi er tidlig ute med dette arbeidet. Utgangspunktet er godt fordi mye av forarbeidet er gjort gjennom arbeidet med den danske standarden.

Det ble stilt spørsmål om hvilken formell myndighet gruppen har til å vedta en standard på dette området. Svaret på dette er at arbeidsgruppen ikke har noen formell myndighet. Imidlertid representerer arbeidsgruppen alle de tunge aktørene i biblioteksektoren, slik at resultatet av arbeidet vil bli en uformell standard, som er sikret støtte av arbeidsgruppens deltagere og deres institusjoner.

Gruppen valgte først og fremst å ta for seg Part 2 og Part 3 av datamodellen..

Part 2.

Modellen består av 3 deler:

1. Mandatory part
2. Structured extension
3. Nonstructured extension

Til punkt 2.4:

Det ble en diskusjon vedr. unstructured extension data blocks hvorvidt UTF-8 skulle brukes også her. Gruppen bestemte at UTF-8 skal brukes overalt der ikke annen koding eksplisitt er angitt.

Til punkt 2.6.1:

Internasjonale standarder for RFID-brikker skal følges. Det betyr:
ISO 18000 familien, ISO 15961-3

Til punkt 2.6.3/2.6.4

Mye av diskusjonen dreide seg om disse punktene – valg av sikringsmetode (AFI eller EAS). EAS metoden baserer seg på et security bit som enten er satt eller slått av. AFI baserer seg på at hver sektor har sin egen kode, i systemdelen av brikken, for om sikring er slått på eller av. EAS er mest effektiv i forhold til lesing og skriving, men har ulempen at man kan oppleve problemer i andre bransjers sikringssystemer (slik som man i dag opplever med EM-systemer). AFI vil også kunne brukes til å identifisere bibliotekssektoren.

AFI er spesifisert og supportert av ISO 15963-3 standarden, mens EAS derimot, ikke er det. Grappa var enige i at en standardisering av dette var viktig, selv om dette ikke nødvendigvis er en del av datamodellen. AFI virker som den mest tjenelige teknologien. Man ønsket å gå videre med dette, men manglet nødvendig informasjon for å gjøre et vedtak. Det var hovedsakelig to problemstillinger:

1. Låser man seg til et for snevert marked av brikker, dersom man krever at AFI benyttes?
2. AFI er ikke en vedtatt standard, og hvilken verdi bibliotekssektoren kan bruke, er ikke standardisert. Vil dette skje, og eventuelt når?

Grappa var dessuten usikre på hva som lå bak utsagnet vedr. AFI i den danske rapporten:

“However, in the final editorial phase new information has been tabled”

Ola/Gunnar lager et utkast til en forespørsel vedr. disse punktene, som så kan sendes leverandørene. Det var ellers enighet om at dersom en brikke støtter AFI, men ikke brukes, så skal verdien settes til “checked out”.

Lunshj

Etter lunshj var ikke Jens Vindvad eller Harald Bøe lenger tilstede.

Part 3:

Det var stor enighet om at det er mest praktisk å ha minst mulig informasjon i brikken. Man skal kun trenge å forholde seg til “mandatory starting block” på brikker fra andre bibliotek(ikke lokalt utstedt). Ønsker man å legge inn annen informasjon, så er det opp til hver enkelt, men man forutsetter at man da følger spesifikasjonene for “structured og unstructured extension”.

Til 3.2.1.1 Standard version:

Norsk profil vil følge samme versjonsnummer som den danske standarden. Dette betyr at når den danske standarden revideres, må også den norske profilen revideres.

Til 3.2.1.2 Type of usage:

Dette feltet synes først og fremst å kunne ha betydning i det lokale systemet. Dersom det ikke brukes, skal verdien 1 eller 8 brukes.

Til 3.2.1.5 Primary item ID:

Den avsatte plassen er tilstrekkelig for det norske biblioteksmiljøet.
“Alternate item ID” i “structured extension” brukes ikke.

Til 3.2.1.7 Country of owner library:

For Norge: NO

Til 3.2.1.8 Owner library:

Bruk bibnr. Fra “base bibliotek” Dette er allerede etablert og innarbeidet, bl.a. i forbindelse

med fjernlån. Gruppen anbefaler at man sender en henvendelse til NB om å sende søknad til ISIL for godkjenning av disse kodene.

Dette feltet, sammen med "Primary item ID" og "Country of owner library", sikrer en unik identifikasjon.

Dette betyr at vi i Norge kun trenger 32 Bytes brikker, noe som kan ha innvirkning på prisen. Dersom noen ønsker å bruke 34 Bytes, så skal systemene kunne takle dette, selv om man velger å ikke bruke dette i lokalt system.

Til 3.7 siste setning:

"Strings beyond the end of an extension block is assumed to be empty". Det var usikkerhet om hva dette betydde, og om setningen kunne slettes. Spørsmål om dette vil bli inkorporert i spørsmålene til leverandørene.

4. Norske avgrensninger:

En norsk standard vil ta utgangspunkt i den danske standarden, med et tillegg som spesifiserer den norske profilen. Tillegget skal skrives på engelsk, med tydelige henvisninger til punktene i den danske standarden.

Roger Evans ble valgt til å oversette et norsk utkast til engelsk.

5. Eventuelt

Skrivebeskyttelse/unik identifikasjon:

Det ble en diskusjon rundt muligheter for å omprogrammere brikkene. Man regner med at RFID-lesere/skrivere vil kunne bli "allmannseie". Vil dette være en trussel?

Man kom fort til konklusjonen at faren for at eksemplarer blir stjålet ikke øker nevneverdig ved mulighet for å kunne programmere brikker. Det finnes enklere metoder for dette.

Gevinsten ved at brikken kan omprogrammeres er større. Dessuten vil ikke alarmbit bli omfattet av låsing. Dersom dette lett kan manipuleres av lånerne, er man like langt. Dette spørsmålet vil også bli inkorporert i spørsmålene til leverandørene.

Dermed gjenstod faren for vandalisme. Det finnes antagelig utstyr som er like lett tilgjengelig for å sette brikker helt ut av drift, som for å omprogrammere disse. Dessuten er en slik operasjon litt tidkrevende. Man antar at bibliotek ikke er så utsatt for dette (men man bør ikke skrive om dette i avisene).

Konklusjon: Brikker låses ikke.

Unik identifikasjon er ønskelig og nødvendig, og er sikret ved en kombinasjon av feltene "Owner library", "Primary item ID" og "Country of owner library". Dette forutsetter selvsagt at utstedende bibliotek ikke selv introduserer duplikater i sine serier.

Ved å tolke "Owner library" som "utstedende bibliotek", sikrer man fortsatt unik identifikasjon, uten at man stiller krav om å omprogrammere brikker ved eventuell sammenslåing av bibliotek. Man ser ikke at det er noe problem å beholde informasjonen i "Owner library" ved en slik sammenslåing, selv om det medfører at denne verdien utgår i "base bibliotek". Denne informasjonen brukes ikke utenfor det lokale systemet. Det ble også hevdet fra en biblioteksystemleverandør at man ikke ønsket noen automatisk tolkning av eier ut i fra informasjon på brikken.

Personvern:

Hensynet til personvern er ivaretatt med denne modellen. Ingen informasjon legges inn i "mandatory part" som kan identifisere eksemplarene uten at informasjonen er knyttet til et biblioteksystem. Man vil forøvrig oppfordre sterkt at man ved klargjøring av eksemplarer i biblioteket, sørger for å fjerne eventuell informasjon som kan bryte med personvernet.

Modellen omfatter ikke lånekekort, så problemstillinger knyttet til RFID, låneridentifikasjon og personvern berøres ikke av denne standarden.

RFID-seminar 1. februar:

Biblioteksentralen avholder et seminar om RFID 1 februar. Biblioteksentralen ønsker at en representant fra gruppa holder et kvarters foredrag om arbeidet, med fokus på hvorfor Biblioteksystemleverandørene ønsker en standardisering. Gruppa hadde ikke noen motforestillinger mot dette, og pekte primært ut Ola Thori Kogstad eller Gunnar N. Monsen til et slikt oppdrag. De vil gi tilbakemelding direkte til Kjartan Vevle på hvem som tar dette oppdraget.

6. Oppsummering veien videre:

- En norsk standard vil ta utgangspunkt i den danske standarden, med et tillegg som spesifiserer den norske profilen. Tillegget skal skrives på engelsk, med samme struktur som og tydelige henvisninger til punktene i den danske standarden.
- Bibliotek-Systemer lager et utkast, som sendes på høring, og oversettes av Roger Evans.
- Bibliotek-Systemer lager forslag til spørsmål (sendes på høring) til leverandørene av RFID:
- Låser man seg til et for snevert marked av brikker, dersom man krever at AFI benyttes?
- AFI er ikke en vedtatt standard, og hvilken verdi bibliotekssektoren kan bruke, er ikke standardisert. Vil dette skje, og event. når?
- Hva menes med utsagnet vedr. AFI i den danske rapporten:
“However, in the final editorial phase new information has been tabled”
- Til 3.7 siste setning. Hva menes med dette:
“Strings beyond the end of an extension block is assumed to be empty”.
- Kan en AFI-kode eller EAS bit endres uten noen form for autentisering?

- Bibliotek-Systemer lager utkast til referat, som sendes til høring før det blir vedtatt.
- Gruppas arbeid vil kunne føre til en de facto standard, og man håper at ABMU stiller seg bak
- Gruppa er tvilende til om det vil bli etablert en offisiell norsk standard, men mener at en de facto standard i praksis vil ha den samme betydningen når alle vesentlige aktører stiller seg bak standarden.